

แนวความคิดทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวทางการศึกษาพฤติกรรมกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

เมื่อเราได้มองไปในต่างประเทศ เช่น ในสหรัฐอเมริกาและในยุโรปตะวันตก จะเห็นได้ว่าการศึกษาศึกษาพฤติกรรมกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของประชาชนกันอย่างกว้างขวาง เช่น แกริสัน¹ ได้ทำการประมวลการศึกษาเกี่ยวกับการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งที่ศึกษากันในสหรัฐ-อเมริกาเฉพาะในช่วงระยะเวลา 5 ปี (ค.ศ.1964-1969) โดยได้พบว่า มีหนังสือและบทความเกี่ยวกับเรื่องนี้จำนวนมากถึง 407 เรื่อง ซึ่งนับได้ว่านักรัฐศาสตร์ และนักสังคมศาสตร์ โดยทั่วไปได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับเรื่องนี้ไม่น้อยทีเดียว

สำหรับในประเทศไทย ในช่วงต้นนั้นส่วนมากให้ความสนใจในด้านหลักกฎหมาย (legal-rational) มากกว่าด้านพฤติกรรมกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของประชาชนว่า ใครเลือกใคร เมื่อไร และอย่างไร โดยยึดหลักกฎหมายดังกล่าวเน้นหลักการของการที่จะให้ประชาชนไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งอย่าง "บริสุทธิ์ ยุติธรรม" และเสนอมาตรการในรูปแบบต่าง ๆ ที่เห็นว่าจะสร้างความบริสุทธิ์ยุติธรรมและมีความเหมาะสมสูงสุดของการเป็นตัวแทนยิ่งกว่าประเด็นอื่น

*รายละเอียดส่วนมากของบทนี้ ได้จาก พรศักดิ์ ห่องแก้ว, รายงานการวิจัย เรื่องพฤติกรรมกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดขอนแก่น เขต 3 (กรุงเทพมหานคร : เจ้าพระยาการพิมพ์ 2528), บทที่ 2.

¹Lloyd W. Garrison (ed.), American Politics : Selected Abstract of Periodical Literature, 1964-1968 (Santa Barbara : American Bibliographical Center-Clio Press, 1968).

ความสนใจพฤติกรรมกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของคนไทย ได้เกิดขึ้นมาภายหลังจากที่มีนักสังคมศาสตร์ที่สนใจด้านพฤติกรรมศาสตร์สำเร็จการศึกษาจากต่างประเทศมามากขึ้นในช่วงระยะเวลาที่ไม่ยาวนานนักเอง

หากเราจะมองในแง่ทางเชิงวิชาการ การศึกษาพฤติกรรมกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง พัฒนารู้นขึ้นจากความสนใจของนักวิชาการสองสาขา คือ นักสังคมวิทยา และนักรัฐศาสตร์กลุ่มพฤติกรรมนิยม นักวิชาการเหล่านี้ได้ให้ความสนใจอิทธิพลของสภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ที่มีต่อพฤติกรรมกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของบุคคลเป็นเบื้องต้น สภาพทางเศรษฐกิจและสังคมดังกล่าวบ่งชี้จากการศึกษา อาชีพ กลุ่มชาติพันธุ์ หรือกลุ่มวัฒนธรรมและชนกลุ่มน้อยกลุ่มต่างๆ รวมทั้งแบบแผนการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง ความรู้สึกคิดแปลกสภาวะทางการเมือง (political alienation) การสังกัดกลุ่ม หรือการสังกัดพรรคการเมืองบางพรรค เป็นต้น การศึกษาดังกล่าวนำมาพิจารณาฉากหลังกรองเพื่อกำหนดเป็นแนวทางในการศึกษาพฤติกรรมกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของไทย ที่เป็นระบบต่อไป

จะเห็นได้ว่าการศึกษารื่องกระบวนการของการเลือกตั้ง พฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ส่วนใหญ่ของไทยนั้นมีหลักเกณฑ์และประสบการณ์ต่าง ๆ มาจากยุโรป ตะวันตกและสหรัฐอเมริกาเป็นส่วนมาก จึงเห็นควรที่จะนำเอาหลักการและประเด็นศึกษา มาพิจารณาโดยสังเขป เพื่อใช้เป็นกรอบในการศึกษาพฤติกรรมกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของคนไทยให้รัดกุมและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

การศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งในช่วงสมัยแรก เช่น ของเมอริแอม และ กอสเนล มุ่งศึกษาถึงอิทธิพลของสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของบุคคล (บ่งชี้โดยระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และเพศ) ที่มีต่อการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งการศึกษา พบว่าในกลุ่มที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำจะมีความรู้สึกนึกคิดทางการเมืองคล้ายคลึงกัน และมักจะมีพฤติกรรมในทางการเมืองคล้ายคลึงกันด้วย²

²Charles E. Merriam and Harold F. Gosnell, Non-Voting : Causes and Methods of Control (Chicago : University of Chicago Press, 1924).

การศึกษาพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งในสหรัฐอเมริกา ในระยะต่อมาเกี่ยวกับอิทธิพลของการนิมรรคการเมือง พบว่า ชนชั้นกลางและชนชั้นสูงมีแนวโน้มที่จะนิมรรครีพับลิกัน ส่วนกลุ่มคนงาน-กรรมกรมักจะนิมรรคดีโมแครต นั่นคือสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของบุคคล เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้บุคคลมีความนิยม หรือเข้าสังกัดพรรคการเมืองพรรคใดพรรคหนึ่งด้วย

การศึกษาแบบสำรวจเป็นชุด (panel) ของ ลาซาร์สเฟลด์ และ คณะ³ เมื่อ ค.ศ.1944 และการศึกษาโดยวิธีเดียวกันของเบอเรลสัน และคณะ⁴ เมื่อ ค.ศ.1954 ได้ข้อสรุปเชิงทฤษฎีของพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งหลายประการ เป็นต้นว่า การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งทำให้คนที่ตัดสินใจไว้แล้วว่าจะเลือกผู้สมัครคนใด เปลี่ยนใจไปเลือกผู้สมัครคนอื่นมีจำนวนเพียงเล็กน้อยเท่านั้น และในจำนวนที่เปลี่ยนใจไปนั้น เป็นพวกที่ได้รับอิทธิพลจากการรณรงค์ของกลุ่มเลือกตั้งขั้นต้น (primary) ยิ่งกว่าที่จะเป็นอิทธิพลของประเด็นนโยบายที่ใช้ในการหาเสียง นอกจากนี้ยังพบว่า มีคนจำนวนเพียงเล็กน้อยเท่านั้นที่มีการสื่อสารติดต่อกับพรรคการเมืองที่ตนไม่ได้สังกัดและที่สำคัญคือ อาชีพ ที่อยู่อาศัย (ชนบท-ในเมือง) ศาสนา และอุปนิสัยการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของบุคคลในอดีตเป็นตัวกำหนดที่สำคัญต่อพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของบุคคล

ลาซาร์สเฟลด์ กล่าวสรุปผลการศึกษาของเขาในส่วนที่เกี่ยวกับการเปลี่ยนความนิยมพรรคของประชาชนคนหนึ่งว่า

³Paul F. Lazarsfeld, Bernard Berelson, and Hazel Gaudet, The People's Choice : How the Voter Makes Up His Mind in a Presidential Campaigning (New York : Duell, Sloan & Pearce, 1944).

⁴Bernard R. Berelson, Paul F. Lazarsfeld, and William M. McPhee, Voting : A Study of Opinion Formation in a Presidential Campaign (Chicago : University of Chicago Press, 1954).

บุคคลพวกนี้ (ที่เปลี่ยนความนิยมพรรค) เป็นพวกที่สนใจการเลือกตั้งน้อยที่สุด สนใจรับฟังข่าวสารการเมืองจากสื่อมวลชนน้อยที่สุด ตัดสินใจเลือกใครล่าช้ากว่าพวกอื่น ชักชวนง่ายกว่าพวกอื่น และการชักชวนนั้นต้องทำโดยการติดต่อส่วนบุคคล ไม่ใช่ติดต่อโดยใช้ "ประเด็นนโยบาย" ที่ใช้ในการหาเสียงเลือกตั้ง⁵

ลาซาร์สเฟลด์ อธิบายต่อไปว่า

ประเด็นที่ว่า บุคคลที่เปลี่ยนใจไปเลือกผู้สมัครพรรคอื่นที่ตนไม่นิยม ในระหว่างการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง เป็นการตัดสินใจที่ใช้เหตุใช้ผล ใช้สถิติสมมติ และถูกชักจูงโดยประเด็นปัญหาที่ใช้ในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งนั้น เป็นความเข้าใจผิดโดยสิ้นเชิง แท้ที่จริงนั้นกลับมีลักษณะตรงกันข้ามกับความเชื่อที่กล่าวมาทั้งหมด⁶

จากผลของการศึกษาในเรื่องพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งที่กล่าวมาแล้วทั้งหมดนี้ สามารถสรุปออกมาได้เป็นข้อความสั้น ๆ ได้ดังนี้ "บุคคลที่มีความนึกคิดทางการเมืองตามฐานะทางสังคมของตน" ข้อสรุปทั่วไปดังกล่าวเป็นฐานที่สำคัญของทฤษฎีที่ว่าด้วยพฤติกรรมการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของบุคคล โดยเฉพาะได้พิสูจน์ว่า สมมุติฐานเชิงปทัสสถาน (normative hypothesis) ที่เคยเชื่อกันว่า "ประเด็นปัญหาทางการเมืองที่นำมาอ้างในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งเป็นปัจจัยที่สำคัญในการตัดสินใจเลือกผู้สมัครของบุคคลและบุคคลจะยังไม่ตัดสินใจจนกว่าจะได้รับทราบประเด็นปัญหาที่เป็นนโยบายสำคัญของพรรคการเมืองแล้ว" นั้นผิด เพราะหลักฐานเชิงประจักษ์ที่ได้จากการศึกษาพบความจริงในทางตรงกันข้ามกับสมมุติฐานดังกล่าวนี้ กล่าวคือ การตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของบุคคลเป็นไปตามฐานะทางสังคมของเขา หากใช้เพราะประเด็นปัญหาทางการเมืองที่เป็นนโยบายที่ใช้ในการหาเสียงแต่ประการใดไม่

ในอีกลักษณะหนึ่งที่ควรสนใจ คือ ในเรื่องอิทธิพลของสถานการณ์ที่รู้สึกขัดแย้ง (crosspressure) ของบุคคลก่อนการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ลาซาร์สเฟลด์ พบว่าบุคคล

⁵ Lazarsfeld, et al., The People's Choice, p. 69.

⁶ Ibid.

ที่ถูกกดดันให้ลงคะแนนเสียงให้กับพรรคที่ตนไม่ได้สังกัด ไม่ว่าจะถูกกดดันจากกลุ่มเลือกตั้ง
 ชั้นต้น (primary) หรืออัยมาลัยของวัฒนธรรมก็ตาม เขาก็จะแก้ไขสภาพการกดดันนั้นด้วย
 การถ่วงการตัดสินใจไว้ก่อน หรือบางครั้งอาจตัดสินใจไม่ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งครั้งนั้น
 เสียเลยเป็นการถอนตัวออกจากปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในจิตใจ อีเธียล เดอ โซลา
 พูล กับพวก⁷ ได้ศึกษาเรื่องนี้อย่างละเอียดอีกครั้งหนึ่งในปี ค.ศ.1963 พบว่าสภาพการณ
 ะดังกล่าวนี้เป็นความจริง และพบว่าเราสามารถอธิบายพฤติกรรมนั้นได้ด้วยทฤษฎีว่าด้วย
 ความขัดแย้งของการรู้ (cognitive dissonance theory) กล่าวคือ โดยธรรมชาติ
 แล้วมนุษย์ไม่สามารถทนต่อสิ่งที่เปลี่ยนแปลง ขัดแย้ง หรือไม่ลงรอยกัน ในการรู้ของตนได้
 เมื่อมีสิ่งที่เป็นความขัดแย้งเกิดขึ้นในความคิดจากการรับรู้ของเขา มนุษย์จะพยายามหาทาง
 จะขจัดสิ่งขัดแย้งกันนั้นให้หมดไป ความขัดแย้งในการรู้จะมีมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับสัด-
 ส่วนระหว่างความคิดเห็นเหล่านั้น ความขัดแย้งในการรู้จะมาจากจำนวนเหตุผลที่ให้ต่อการ
 เลือกสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เมื่อมีความขัดแย้งของการรู้เกิดขึ้น บุคคลจะลดความขัดแย้งโดยการ
 เปลี่ยนแปลงการรู้เกี่ยวกับเรื่องนั้น หรือเพิ่มเหตุผลเพื่อให้เกิดความคล้ายคลึงกันมากยิ่งขึ้น
 นั่นคือ อาจเป็นไปได้ทั้งโดยการเปลี่ยนสภาพทางจิตใจ เช่น การเปลี่ยนสภาพการรับรู้
 หรือทัศนคติ หรือเปลี่ยนสิ่งแวดล้อมภายนอกก็ได้ แล้วแต่กรณี⁸

⁷Ithiel de Sola Pool, Robert P. Abelson, and Samuel L. Popkin, Candidates, Issues and Strategies : A Computer Simulation of the 1960 and 64 Presidential Elections Rev. ed. (Cambridge : MIT Press, 1965).

⁸Leon Festinger, Theory of Cognitive Dissonance (Stanford : Stanford University Press, 1957) ; ศัพท์คำว่า "การรู้" เสนอโดยราชบัณฑิตยสถาน พจนานุกรม ค่องแก้ว แนะนำให้ใช้.

ในระยะเวลาต่อมา แคมป์เบลล์ กับพวก⁹ แห่งมหาวิทยาลัยมิชิแกนในสหรัฐอเมริกา ก็ได้ทำการศึกษาในเรื่องพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง โดยได้ทำการศึกษาในเรื่องนี้อยู่ในลักษณะต่อเนื่องมาเกือบ 50 ปี ซึ่งพอจะสรุปเน้นสาระที่สำคัญได้ดังนี้ คือ

อิทธิพลของการสังกัดพรรคการเมืองหรือความนิยมพรรคการเมืองพรรคใดพรรคหนึ่ง (party identification) การศึกษาเกี่ยวกับอิทธิพลของการนิยมพรรคการเมืองของประชาชนทำให้ทราบอัตราจำนวนของความนิยมพรรค และการเปลี่ยนแปลงการนิยมพรรคการเมืองหรือกลุ่มการเมืองถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งในพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ในการศึกษาที่พบว่า ชาวอเมริกัน ร้อยละ 45-50 นิยมพรรคดีโมแครต ร้อยละ 25-30 นิยมพรรครีพับลิกัน และอีกร้อยละ 30 นิยมพรรคอินดีเพนเดนท์ มีพรรคที่ไม่นิยมพรรคใดเลยประมาณร้อยละ 5 จะเห็นได้ว่าความเปลี่ยนแปลงของเรื่องการนิยมพรรคในแต่ละช่วงเวลามีเพียงเล็กน้อยเท่านั้น

อิทธิพลของปัจจัยที่เกิดขึ้นในแต่ละช่วงสมัยที่มีต่อการเปลี่ยนความนิยมพรรค คณะผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเรื่องนี้โดยได้เอาอิทธิพลของเรื่องนโยบายภายในประเทศ และนโยบายต่างประเทศมาเป็นข้อมูลในการศึกษา ได้พบความเกี่ยวพันระหว่างพรรคการเมืองกับคนรุ่นต่าง ๆ กล่าวคือ บทบาทของพรรคมีลักษณะเสมือนเป็น "ผู้จัดการทางการเมืองการปกครอง" ของแต่ละรุ่น การเปลี่ยนความนิยมพรรคแกว่งไปแกว่งมาในแต่ละช่วงสมัยนั้น เกิดจากอิทธิพลของปัจจัยระยะสั้นเฉพาะช่วงสมัย (short-term factors) และสิ่งนี้เองที่ทำให้ผลการเลือกตั้งแต่ละครั้งแตกต่างไปจากการเลือกตั้งครั้งอื่นและหากจะศึกษาใน

⁹Angus Campbell, Gerald Gurin, and Warren E. Miller, The Voter Decides (Evanston : Row, Peterson, 1954); Angus Campbell, Philip E. Converse Warren E. Miller, and Donald E. Stokes, The American Voter (New York : Wiley, 1960); and, Elections and Political Order (New York : Wiley, 1966).

ช่วงระยะเวลาที่ยาวออกไป ก็จะพบความสมดุลในตัวของมันเอง สรุปได้ว่า ตัวคงาคือ ปัจจัยด้านความนิยมพรรคของประชาชนส่วนปัจจัยที่เกิดขึ้นเฉพาะช่วงสมัยนั้น ทำให้ผลการเลือกตั้งแกว่งไปแกว่งมาระหว่างสองพรรคใหญ่ ซึ่งแกว่งกลับไปกลับมาเสมือนลูกตุ้มนาฬิกา¹⁰

อีกประการหนึ่ง การศึกษาในตอนหลังพบว่า คนแต่ละวัยนั้นมีอุดมการณ์ทางการเมืองแตกต่างกัน เช่น จารีตนิยม เสรีนิยม ฯลฯ) การที่นักวิชาการไม่ได้นำเอาข้อเท็จจริงดังกล่าวเข้ามาพิจารณาด้วย ได้สร้างความงงงวยให้แก่นักวิชาการที่ศึกษาพฤติกรรม การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเป็นอย่างขี้ จวบจนถึงทศวรรษที่ 1960 ผลการศึกษาให้ความกระจ่างว่าแต่ละพรรคการเมืองต่างให้ความสนใจและผูกพันอยู่กับคนแต่ละวัยซึ่งมีอุดมการณ์ทางการเมืองที่แตกต่างกัน และเมื่อทำการศึกษาเรื่องนี้โดยละเอียดก็ได้พบว่า คนแต่ละวัยแต่ละกลุ่มที่สังกัดพรรคการเมืองแต่ละพรรคนั้น ต่างมีทัศนคติต่อประเด็นปัญหาทางการเมืองทั้งหลายไม่เหมือนกัน ปัจจัยด้านอุดมการณ์ดังกล่าวทำให้คนบางกลุ่มบางวัยเหินห่างไปจากพรรคการเมืองในบางช่วงสมัย¹¹

สิ่งที่น่าสังเกตในเรื่องนี้ จะเห็นได้ว่าการที่ไปออกเสียงแต่ในครั้งเป็นเพียงบางส่วนของภาพรวมทั้งหมดเท่านั้น ทำให้มองเห็นได้ว่าการเลือกตั้งในแต่ละครั้งการแต่ละสมัยอาจเกิดจากการกลุ่มที่เกาะใฝ่ในพรรคบางพรรคเท่านั้น ที่ได้ยกพวกกันไปทะเลาะแค้นเสียงให้กับพรรคใดพรรคหนึ่ง เป็นลักษณะกรณีพิเศษเท่านั้น ซึ่งในการเลือกตั้งครั้งต่อไปอาจจะไม่เป็นในลักษณะเช่นนี้ก็ได้ อาจจะไปลงคะแนนให้กับพวกอื่นก็ได้

¹⁰Campbell, et al., The Voter Decides; Philip E. Converse, "The Nature of Belief Systems in Mass Public," Ideology and Discontent, ed. David E. Apter (New York : Free Press, 1954).

¹¹Gerald M. Pomper, "From Confusion to Clarity: Issues and American Voters, 1956 - 1968," American Political Science Review 66 (June 1972), pp. 415-428, 466-467; Gerald H. Pomper, Voter's Choices : Varieties of American Electoral Behavior (New York : Dodd, Mead, 1975).

ในการศึกษาต่อมาได้พบว่ากิจกรรมของพรรคการเมืองเป็นตัวกระตุ้นที่สำคัญของการไปใช้สิทธิออกเสียง โดยเฉพาะในเขตเลือกตั้งที่มีการแข่งขันสูง จะกระตุ้นให้ผู้ใช้สิทธิมีความกระตือรือร้นยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตามจำนวนของผู้ไปใช้สิทธิอาจจะลดน้อยหรือเฉื่อยลงได้จากสถานการณ์อันสืบสนต่าง ๆ ในช่วงสมัยเลือกตั้ง (เช่น จากปัจจัยที่ทำให้เกิดขัดแย้งในการเลือกตั้งกล่าวมาแล้ว) หลักฐานเชิงประจักษ์ของกรณีนี้ ได้แก่ การเลือกตั้งประธานาธิบดีในสหรัฐอเมริกา เมื่อ ค.ศ. 1913, 1924, 1948 และ 1968 ที่มีคนไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งน้อยกว่าที่ประมาณการไว้ เพราะมีผู้สมัครรับเลือกตั้งจำนวนมากกว่าการเลือกตั้งสมัยอื่น ๆ นอกจากนี้ยังพบว่า อัตราการไปใช้สิทธิออกเสียงของคนอเมริกันในปัจจุบันลดลงอย่างมาก ทั้งนี้เนื่องจากพรรคต่าง ๆ มีการแข่งขันกันน้อยลง โดยแต่ละพรรคต่างมีเขตคะแนนเสียงหรือ "เขตอิทธิพล" ของตนเอง อีกทั้งพรรคการเมืองต่างก็มีกิจกรรมที่เพลาลงหรืออ่อนแอลงด้วย¹² ในบางสมัยกฎหมายที่เข้มงวดก็มีส่วนอยู่ด้วย¹³ ซึ่งก็มีลักษณะคล้ายกับบางประเทศในยุโรปตะวันตก ในเขตของพวกอนุรักษนิยม หรือของพวกกรรมกร หากจะมองเปรียบเทียบในประเทศไทยก็น่าจะมีลักษณะคล้ายคลึงกันในเรื่องของเขตอิทธิพลของพรรค เช่น ในเขตพระโขนง อาจจะเป็นเขตคะแนนเสียงของพรรคประชาธิปัตย์ เช่นเดียวกับกับในเขตคูสิทก็เป็นเขตคะแนนเสียงของพรรคประชาธิปัตย์ ซึ่งเมื่อทราบเขตอิทธิพลของกันและกันแล้ว การแข่งขันก็จะลดน้อยลง เพราะจะเกิดประโยชน์มากกว่าถ้าหากจะไปหาเสียงเพิ่มในเขตอื่นที่ไม่ใช่เขตอิทธิพลของฝ่ายตรงข้าม

¹²Walter Dean Burnham, "The Changing Shape of the American Political Universe," American Political Science Review 59 (March 1965), pp. 7-28. หรือกรณีการเลือกตั้งของไทยเมื่อ พ.ศ.2522 ซึ่งมีกฎหมายจำกัดสิทธิลูกต่างคาว เป็นต้น.

¹³Stanley Kelley, Jr., Richard E. Ayers, and William G. Bowen, "Registration and Voting : Putting First Things First," American Political Science Review 61 (June 1967), pp. 359-379.

จากประสบการณ์การศึกษาเรื่องนี้ในสหรัฐอเมริกา นักวิทยาศาสตร์ให้ข้อเสนอเกี่ยวกับพฤติกรรมการณ์การลงคะแนนเสียงไว้ว่า ในบรรดาผู้ที่ไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งนั้น ได้แก่บุคคลที่สนใจติดตามข่าวสารการเมือง¹⁴ สนใจกิจกรรมสาธารณะเป็นชนชั้นกลาง อาศัยอยู่ในเมืองมีการศึกษา อายุกลางคน สนใจผลของการเลือกตั้ง หรือเป็นผู้ที่นิยมพรรคการเมืองพรรคใดพรรคหนึ่ง มีความรู้สึกมีประสิทธิภาพในทางการเมืองการปกครอง มีลักษณะชอบกิจกรรมทางสังคม แทนที่จะเป็นผู้แยกตัวออกห่างจากสังคม หรือมีความรู้สึกในทางลบ เป็นผู้ตระหนักถึงความสำคัญของการเลือกตั้ง หรือไม่แน่ใจว่าผลของการเลือกตั้งจะออกมาในรูปใด เป็นผู้มีความหมายชัดเจนเป็นผู้ที่คิดหรือย้ายเข้าไปอาศัยอยู่ในเขตที่เป็นเป้าหมายของกิจกรรมทางการเมือง เป็นผู้สังกัดกลุ่มหรือองค์การ หรือผู้ที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่งเป็นเวลาอันยาวนาน กล่าวได้ว่าลักษณะที่ค้นพบนี้เป็นภาพผสมผสานหรือซับซ้อนของปัจจัยทางสังคม เศรษฐกิจ บุคลิกภาพ โครงสร้างทางการเมืองและสถานการณ์ทางการเมือง ปัจจัยดังกล่าวเหล่านี้ต่างมีอิทธิพลต่อกัน มีผลกระทบซึ่งกันและกัน การแสวงหาปัจจัยและเงื่อนไขโดยละเอียดและขัดแย้งนั้น เป็นงานเทคนิคที่ค่อนข้างจะหิสดารพอสมควร เป็นที่น่าสังเกตว่า บุคคลที่ได้เปรียบทางสังคมและเศรษฐกิจจะเป็นบุคคลที่ได้เปรียบทางการเมืองด้วย¹⁵ สภาพเช่นนี้สอดคล้องกับทฤษฎีที่ว่าด้วยชนชั้น¹⁶

¹⁴ดูเพิ่มเติมใน พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว, ข่าวสารการเมืองของคนไทย (กรุงเทพมหานคร : เจ้าพระยาการพิมพ์, 2526), บทที่ 1, 2, 4, 5.

¹⁵Sidney Verba and Norman H. Nie, Participation in America : Political Democracy and Social Equality (New York : Harper & Row. 1974).

¹⁶Thomas R. Dye and Harmon Zeigler, The Irony of Democracy : An Uncommon Introduction to American Politics (Belmont: Wadsworth Publishing, 1970 by Duxbury): Thomas R. Dye, Who's Running America? Institutional Leadership in the United States (Englewood Cliffs, N.J.: Prentice-Hall, 1976): Michael Parenti, Democracy for the Few (New York : Martin's, 1974).

ในประเทศที่กำลังพัฒนานั้น การศึกษาพบว่า เนื่องจากประชาชนส่วนหนึ่งไปลงคะแนนเสียงเพราะถูกชักจูงยิ่งกว่าการตัดสินใจด้วยตนเอง มีผลให้ชนชั้นต่ำ อาศัยอยู่ในชนบท มีการศึกษาน้อย หรือกล่าวอย่างรวม ๆ ว่า ผู้มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำไปลงคะแนนเสียงมากกว่าผู้ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูง ซึ่งอาศัยอยู่ในเมืองและเป็นผู้มีความรู้สึกต่อการเมืองในแง่ลบ โดยจะเห็นได้จากในประเทศไทย ผู้ไปลงคะแนนเสียงที่คิดเป็นเปอร์เซ็นต์สูงส่วนมากจะเป็นในเขตนอกเมืองหลวง ซึ่งผู้สมัครรับเลือกตั้งมีโอกาสชักจูง ชื่อคะแนนเสียงได้ง่ายกว่าคนในเมืองหลวง จะเห็นได้ว่านักการเมืองบางคน ที่ได้รับการเลือกตั้งในเขตต่างจังหวัด หากมาสมัครมณฑลเมืองหลวงแล้ว โอกาสที่จะได้รับการเลือกตั้งมีน้อยมาก เพราะไม่ได้รับการยอมรับจากคนในเมืองหลวง ซึ่งมีผู้มีความรู้การศึกษาอาศัยอยู่มาก และรู้เบื้องหลังและประวัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งคนนั้นดี แต่ถ้าไปสมัครในต่างจังหวัด โอกาสที่จะสร้างความนิยมด้วยการซื้อหรือการให้และการจูงใจยังมีอยู่มาก หรือในฟิลิปปินส์ หรือในอินโดนีเซียก็จะมีลักษณะเช่นนี้เหมือนกัน

หัวข้อที่น่าสนใจศึกษาในเรื่องหนึ่งก็คือ ผู้ไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งทั่วไปไปลงคะแนนเสียงกันอย่างเลื่อนลอยหรือไม่ ในเรื่องนี้ คีย์¹⁷ ได้ย้ำไว้ว่า ผู้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งของสหรัฐอเมริกา "ไม่ได้โง่" หรือตัดสินใจอย่างเลื่อนลอยโดยเด็ดขาด จากการศึกษาโดยใช้ข้อมูลการหยั่งสำรวจความคิดเห็นตั้งแต่ปี ค.ศ. 1936-1960 เป็นหน่วยในการศึกษา พบว่าผู้ที่เปลี่ยนใจจากการสนับสนุนพรรคหนึ่งไปสนับสนุนอีกพรรคหนึ่งในการเลือกตั้งประธานาธิบดีของสหรัฐอเมริกาแต่ละครั้งนั้น เกี่ยวพันอย่างใกล้ชิดกับทัศนคติที่มีต่อประเด็นการเมืองที่ประธานาธิบดีสมัยนั้น ๆ ดำเนินการ อย่างไรก็ตาม ในการเลือกตั้งของประเทศกำลังพัฒนาอื่น ๆ ประเด็นดังกล่าวนั้นก็เป็นที่น่าสนใจไม่น้อย ข้อสรุปมักออกมาในรูปที่ว่า บุคคลที่อยู่ในฐานะทางเศรษฐกิจ-สังคมต่ำไปลงคะแนนเสียงด้วยการถูกระดม (mobilized) เป็นสำคัญ หากใช่เพราะความสำนึกของตนเองแต่อย่างใดไม่ ปัดพาท่อไปก็คือใครเป็นคนที่มีอิทธิพลสามารถชักจูงบุคคลเหล่านั้นให้ไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงในการเลือกตั้ง คำตอบดัง

¹⁷ V. O. Key, Jr., The Responsible Electorate : Rationality in Presidential Voting (Cambridge : Harvard University Press, 1966).

กล่าวกันว่าหอนี้จะอธิบายได้ด้วยทฤษฎีที่ว่าด้วยชนชั้นนำในชุมชน¹⁸ สำหรับกรณีของประเทศไทย ข้อมูลบ่งชี้ค่อนข้างน่าสนใจว่า กำนัน-ผู้ใหญ่บ้าน คือ ผู้ที่มีอิทธิพลอย่างสำคัญในการระดมประชาชนให้ไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง

ประเด็นสำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ ประสบการณ์ของสหรัฐอเมริกา บ่งชี้ว่า พรรคการเมืองของประธานาธิบดีสมัยนั้น มักจะสูญเสียตำแหน่งในการเลือกตั้งสมาชิกสภาครองเกรสใน ช่วงกลางสมัยเลือกตั้งประธานาธิบดี ซึ่งหมายถึงว่า ไม่ว่าการบริหารของรัฐบาลจะเป็นอย่างไร ต่างทำให้ผู้ไปลงคะแนน (electorate) ส่วนหนึ่งไม่พอใจทั้งนั้น ส่วนในสมัยเลือกประธานาธิบดี พรรคของประธานาธิบดีจะได้รับเลือกตั้งเป็นจำนวนมากด้วย¹⁹ ในการวิเคราะห์จาก "อิทธิพลของความนิยมพรรค" กับ "อิทธิพลของปัจจัยอื่น ๆ" ที่มีต่อการเลือกตั้งเพื่อที่จะสรุปออกมาในเชิงทฤษฎีนั้น คีย์ ได้ตั้ง "ทฤษฎีการเลือกตั้งวิกฤติ" ขึ้น (theory of critical elections)²⁰ ว่าเหตุการณ์แต่ละช่วงสมัยเลือกตั้งนั้นมีอิทธิพลทำให้ผู้สนับสนุนพรรครัฐบาลเปลี่ยนไปสนับสนุนพรรคอื่น ๆ ให้มีคุณภาพ โดยเฉพาะหากพรรคนั้นเป็นรัฐบาลติดต่อกันหลายสมัย

โดยสรุปนักสังคมศาสตร์ ได้แบ่งทฤษฎีของการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งออกเป็น 3 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ

- ก. ทฤษฎีปัจจัยกำหนด (deterministic theories)
- ข. ทฤษฎีความสำนึกเชิงเหตุผล (consciously rational theories)
- ค. ทฤษฎีระบบ (system theories)

¹⁸ Samuel P. Huntington and Joan M. Nelson, No Easy Choice: Political Participation in Developing Countries (Cambridge : Harvard University Press, 1976).

¹⁹ โปรดดู Campbell, et al., The Voter Decides, Ch, 3: William N. McPhee and William A. Glaser, Public Opinion and Congressional Elections (New York : Free Press, 1962).

²⁰ V. O. Key, Jr., "A Theory of Critical Elections," Journal of Politics 17 (February 1955): 3-18.

ทฤษฎีปัจจัยตัวกำหนด

ในแนวคิดของทฤษฎีนี้ได้มองถึงปัจจัยของสังคมเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมและการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง โดยมองถึงภูมิหลังในสังคมของบุคคลโดยทั่วไป จนกระทั่งถึงช่วงของการตัดสินใจ คึงแนวความคิดพื้นฐานตัวแบบแรงผลักดันทางสังคม (social forces) ซึ่งพอล ลาซาร์สเฟลด์ ได้ให้เหตุผลเอาไว้ และทฤษฎีสถาน (field theory) ของ เคิร์ต เลวิน หรืออาจกล่าวได้ว่า แนวความคิดของทฤษฎีนี้เป็นแบบแผน (pattern) ของพฤติกรรมมากกว่า ซึ่งไม่ได้ศึกษาจากผลสรุปจำนวนมาก หรือไม่ได้มุ่งทำนายพฤติกรรมอนาคต หากได้ประโยชน์ในด้านจัดตัวแปรอันมาก ที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจ-สังคมให้เกิดความเป็นระเบียบ²¹

ทฤษฎีความสำนึกเชิงเหตุผล

ทฤษฎีความสำนึกเชิงเหตุผลเน้นที่ปฏิริยาของความสำนึกที่ตรงของคู่ไปใช้สิทธิออกเสียงที่มีต่อการบริหารการเลือกตั้ง นโยบายของพรรค และสภาพของคู่สมัครรับเลือกตั้งลักษณะดังกล่าวนี้จึงคล้ายกับแนวความคิดเชิงเหตุผล (rational framework) ของคู่ไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง จึงเสมือนกับเป็นการตัดสินใจของคู่บริโกลในทางเศรษฐกิจ

จากการศึกษาแล้วจะเห็นเป็นที่น่าสนใจได้ว่า การศึกษาพฤติกรรมและการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งในสหรัฐ-อเมริกาสมัยแรก (ค.ศ. 1940 - 1950 เศษ) เป็นการศึกษา

²¹Robert T. Golembiewski, William A. Welsh, and Willam J. Crotty, A Methodological Primer for Political Scientists (Chicago: Rand McNally, 1969), pp. 404-406. งานอ้างอิงหลักของทฤษฎีนี้คืองานของลาซาร์ลเฟลด์ กับงานของแคมป์เบลล์และคณะ

ศาสตร์ งานที่สำคัญในด้านนี้ได้แก่ An Economic Theory of Democracy ของแอนโธนี ดาวน์²² และเรื่อง The Responsible Electorate ของ คีย์²³ ที่เน้นถึงการศึกษา อิทธิพลของความนิยมพรรค และอิทธิพลของสภานิติบัญญัติและ สังกศมนตรี เป็นสำคัญ โดยจะให้ความสนใจปัจจัยอีกด้านหนึ่ง คือค่านิยมของพรรคการเมืองและตัวผู้สมัครรับ เลือกตั้งน้อยมาก ผลงานวิจัยในช่วงหลัง ค.ศ.1968 ท้นภาให้มีความสำคัญกับอิทธิพลของ พรรค และตัวผู้สมัคร อย่างกว้างขวางขึ้น²⁴ เช่น การเชื่อมโยงระหว่างพฤติกรรมของผู้นำ พรรคกับปฏิริยาสนองตอบของผู้ใช้สิทธิลงคะแนนเสียง บทบาทของผู้จัดการหาเสียง การ แกล้งนโยบายของพรรค เป็นต้น²⁵

²²Anthony Downs, An Economic Theory of Democracy (New York ; Harper, 1957) ผู้สนใจบทสนทนาความคิดเห็นเพิ่มเติม โปรดดูบทความของ ไกรยุทธ อีรชยาพันธ์, "ประชาธิปไตย เสรีภาพ และการปกครองประเทศ : เศรษฐ- ศาสตร์วิเคราะห์," วารสารสังคมศาสตร์ 16 (เมษายน-มิถุนายน 2522), หน้า 14-45.

²³V. O. Key. Jr., The Responsible Electorate : Rationality in Presidential Voting (Cambridge : Harvard University Press, 1966).

²⁴John H. Kessel, "Comment : The Issues in Issue Voting," American Political Science Review 66 (June 1972), pp. 459-465: วารสาร American Political Science Review ฉบับ June 1972 และฉบับ September 1976 ได้เสนองานประเภทนี้ทั้งฉบับ โดยเฉพาะงานของ The Comparative State Election Project (1973-4) และงานของ Survey Research Center ในวารสารฉบับดังกล่าวด้วย.

²⁵Gerald M. Pomper, Elections in America : Control and Influence in Democratic Politics (New York : Dodd, Mead, 1968), ch. 7. 8.

ทฤษฎีระบบ

ทฤษฎีประเภทที่สาม ที่ใช้ในการศึกษาพฤติกรรมกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง คือ ทฤษฎีระบบ เป็นที่น่าสังเกตว่า ถึงแม้ว่าทฤษฎีระบบจะเป็นที่นิยมในหมู่นักรัฐศาสตร์และนักสังคมศาสตร์ทั่วไปในปัจจุบัน แต่ก็ปรากฏว่ามีผู้นำไปใช้ในการศึกษาพฤติกรรมกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งอย่างจริงจังน้อยมาก ในปี ค.ศ. 1959 ทัลคอตท์ พาร์สัน เจ้าทฤษฎีระบบคนหนึ่งได้ศึกษาผลงานเรื่อง Voting ของ เบอร์เรลสัน พบว่า การศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับกรอบความคิดของทฤษฎีระบบ²⁶ ในผลงานอื่น ๆ ก็ได้มีการนำทฤษฎีระบบเข้าไปใช้ในการศึกษาพฤติกรรมกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งบ้างเหมือนกัน หากแต่ยังไม่ได้เจาะจงอย่างชัดเจนว่า ดำเนินการวิจัยไปตามกรอบของทฤษฎีระบบโดยตรงเท่านั้น เป็นต้นว่า งานของนักวิจัยกลุ่มมหาวิทยาลัยมิชิแกนได้ตั้งแนวความคิด "สภาพการลงคะแนนเสียงตามปกติ" (normal vote) ขึ้น การลงคะแนนเสียงตามปกติ คือ ความกำกวมของอิทธิพลจากปัจจัยความนิยมพรรคของทั้งสองพรรคใหญ่ที่มีต่อการเลือกตั้ง "ปัจจัยที่มีผลระยะสั้นเฉพาะช่วงสมัย" (short-term forces) ก็เป็นอีกแนวความคิดหนึ่งก็คือ ทำให้ผลการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเบี่ยงเบนไปจากภาวะปกติ แคมป์เบลล์ และคณะได้ระบุว่า การแข่งขันทางการเมืองของพรรคการเมืองในสหรัฐอเมริกา มีลักษณะเป็นสภาพหนึ่งที่เกิดขึ้นจากสภาวะสมดุล (homeostatic) ของระบบ ซึ่งมีเสถียรภาพหรือมั่นคงในระดับต่าง ๆ กัน การขึ้นลงของอัตราการลงคะแนนเสียงและการเลือกพรรคใดพรรคหนึ่งนั้นขึ้นอยู่กับส่วนผสมของปัจจัยระยะสั้นเฉพาะช่วงสมัยกับปัจจัยพื้นฐาน คือ ความนิยมพรรคของคนอเมริกัน ปัจจัยระยะสั้นเฉพาะเลือกตั้งนั้นมักได้แก่ ความสนใจในตัวผู้สมัคร ความเห็นต่อนโยบายและปัญหาทางการเมือง ภาพพจน์ที่มีต่อการปฏิบัติงานของพรรค สถานการณ์ภายในและภายนอกประเทศ เป็นต้น ซึ่งผันแปรไปในแต่ละช่วงสมัยการเลือกตั้ง เมื่อประมวลรวมกันแล้วผู้ลงคะแนนเสียงจะชอบพรรคหนึ่งมากกว่าอีกพรรคหนึ่ง ทำให้แกว่งออกจากสภาวะสมดุล "ปกติ" ไป และเมื่อถึงการเลือกตั้งคราวต่อไป ก็มักจะ "แกว่ง" กลับโดยนัยเดียว

²⁶ ปรากฏอยู่ใน Eugene Burdick and Arthur J. Brodbeck (eds.), American Voting Behavior (New York : Free Press, 1959).

กันเช่นนี้เรื่อยไป²⁷ และในกรอบการวิเคราะห์ดังกล่าวนี้ที่แท้จริงเป็นไปตามกรอบของ ทฤษฎีระบบ

ในกรณีเช่นนี้หากจะคิดว่า การศึกษาดังกล่าวเป็นการใช้ทฤษฎีระบบแล้ว ก็มีการ ศึกษาจำนวนอีกไม่น้อยที่อยู่ในขอบข่ายของทฤษฎีนี้ การใช้ทฤษฎีดังกล่าวมุ่งที่ปัจจัยที่ทำให้ เกิดดุลภาวะ (equilibrium) ขึ้นในการเลือกตั้ง คือ พิจารณาทั้งปัจจัยที่เป็นตัวกำหนด (deterministic factors) และสำนักเชิงเหตุผลที่เกิดขึ้นจากปัจจัยที่มีผลระยะสั้น เฉพาะช่วงสมัย (short-term forces) จะเห็นได้ว่าการใช้ทฤษฎีดังกล่าวจึงมีลักษณะ เป็นตัวแบบเชิงการทำนาย (predictive model)

สรุป

การศึกษาพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งได้รับการกล่าวหา จากนักรัฐ- ศาสตร์บางกลุ่มว่า เป็นการศึกษากองการเมืองที่ไม่ใช่การเมือง (apolitical) เพราะ เป็นการศึกษาที่เน้นลักษณะรูปแบบพฤติกรรมของปัจเจกบุคคล โดยไม่ได้เน้นความสัมพันธ์ ระหว่างสิ่งที่ข้อเข้าเข้าสู่ตัวระบบ (inputs) กับกระบวนการแปลงรูปของระบบการเมือง (conversion process) กับสิ่งที่เป็ผลผลิตจากระบบการเมือง (outputs) ทั้งไม่ได้ เน้นปฏิกริยาป้อนกลับที่นโยบาย หรือการคัดลिनใจทางการเมือง ว่าไม่มีผลต่อการเลือกตั้ง คราวต่อไปอย่างไร นั่นคือเน้นศึกษาที่ "การเลือกตั้ง" ไม่ใช่เน้นที่ "ระบบการเมือง"

²⁷ดูการวิเคราะห์ใน Milton C. Cummings, Congressmen and Electorate : Elections for the United States House and President, 1920-1964 (New York : Free Press, 1966); และ Campbell, et al., Elections and the Political Order, Ch, 7.

อย่างไรก็ตาม การศึกษาในปัจจุบันได้พยายามทำให้การศึกษาพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งมีลักษณะเป็น "การเมือง" มากยิ่งขึ้น เช่น พยายามเชื่อมปรากฏการณ์ทางประวัติศาสตร์เข้ากับการศึกษาพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง เป็นต้น²⁶

จะเห็นได้ว่า จากการศึกษาที่วิธีการศึกษาและแนวทวิเคราะห์ รวมทั้งทฤษฎีของแต่ละแบบแล้ว ในบางแบบก็สามารถนำมาเป็นกรอบวิเคราะห์ได้อย่างใกล้ชิดแต่ในบางแบบหรือในบางทฤษฎีก็ไม่สามารถนำมาเป็นแนวทางได้อย่างใกล้ชิดได้ เป็นเพียงนำมาเป็นกรอบล้อมรอบวงของการศึกษาในแนวพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเอาไว้เท่านั้น ทั้งนี้เนื่องจากสภาพแวดล้อม ลักษณะของบุคคลในประเทศที่พัฒนาแล้วกับประเทศที่กำลังพัฒนานั้นแตกต่างกัน รวมทั้งตัวผู้ศึกษาวิจัยและเจ้าของทฤษฎีเองก็เป็นผู้ที่อยู่ในคนละสภาวะแวดล้อมภูมิประเทศ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีก็แตกต่างกัน ฉะนั้นความนึกคิดและอุดมการณ์บางอย่างอาจจะมีลักษณะเหมือนกัน แต่ในบางอย่างอาจจะมีลักษณะที่แตกต่างกันก็ได้ ฉะนั้นในการนำกรอบของทฤษฎีและแนวความคิดเหล่านั้นมาใช้เป็นกรอบในการวิจัย ส่วนหนึ่งอาจจะได้ผลลัพธ์หรือข้อมูลที่ตรงหรือใกล้เคียง แต่ในอีกส่วนหนึ่งอาจจะอยู่ในลักษณะที่ตรงกันข้ามก็ได้ ซึ่งในการศึกษานี้ก็นำการศึกษาของ เบอริมและคอสมานมาเป็นแนวหลักในการประกอบสมมติฐานประการหนึ่ง โดยมองถึงระดับการศึกษา รายได้ อาชีพ และการศึกษา มาเป็นแนวคิดในการศึกษาพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของตำรวจในสังกัดกองบัญชาการตำรวจนครบาล และส่วนของทฤษฎีระบบจากการศึกษาของแคมเบลล์และคณะ นำมาใช้เป็นกรอบในการวิจัยเกี่ยวกับสภาวะในการเลือกตั้ง ซึ่งมีผลจากการนิมพรรคหรือนิยามตัวบุคคลในแต่ละช่วงสมัย ซึ่งในการมองของประเทศที่พัฒนาแล้วกับประเทศที่กำลังพัฒนานั้น ผลที่ได้รับอาจจะแตกต่างกันหรือคล้ายคลึงกันก็ได้แล้วแต่สภาวะกรณีและองค์ประกอบต่าง ๆ ที่จะเหมือนกันหรือไม่ และในแนวความคิดเชิงเหตุผล ซึ่งอาจจะมีผลกระทบต่อทางเลือกพรรคและตัวบุคคล จะมีปัจจัยของนโยบายและเหตุผล มาเป็นเครื่องช่วยกำหนดในการตัดสินใจของบุคคลผู้ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

²⁶ดูรายละเอียดใน Dean Burnham, Critical Elections and Main-springs of American Politics (New York : Norton, 1970).

นั้นอย่างไร และในหลักของทฤษฎีปัจจัยตัวกำหนดซึ่งชี้ให้เห็นถึงแรงสภาพผลักดันของสภาพเศรษฐกิจและสังคมว่า จะมีส่วนกระทบต่อพฤติกรรมกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเหล่านั้นอย่างไร และอีกประการหนึ่งก็ได้นำเอาประสบการณ์และแนวความคิดจากประเทศที่พัฒนาแล้วในเรื่องของความนิยมพรรค และผลที่ได้รับจากประเทศเหล่านั้นมาเป็นเครื่องช่วยข้อมูลในการวิจัยศึกษา ซึ่งก็ได้พยายามรวบรวมข้อมูล แนวความคิด และทฤษฎีต่าง ๆ ดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น เป็นเครื่องช่วยในการวิจัยศึกษาในเรื่องพฤติกรรมของการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนี้ให้เกิดความรัดกุมยิ่งขึ้น ให้ได้ผลจากการวิจัยนี้ใกล้เคียงกับผลที่เกิดขึ้นในสังคมแต่ละสังคมนั้นได้มากที่สุด พยายามที่จะลดความผิดพลาดของข้อมูลและตัวแปรต่าง ๆ โดยให้เหลือน้อยที่สุด กรอบในการวิจัยจะได้แคบและบีบกระชับอยู่ในแนวทางที่ถูกต้องยิ่งขึ้น และก็จะพยายามศึกษาพฤติกรรมกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้มีลักษณะเป็นการเมืองมากที่สุดเท่าที่จะหาได้ โดยจะพยายามเชื่อมโยงเหตุการณ์ต่าง ๆ ในอดีต ประวัติศาสตร์การเมืองในอดีตเชื่อมต่อกับพฤติกรรมกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง เพื่อให้เกิดความถูกต้องยิ่งขึ้นไป.